

**FOCUS KATHOLIEKE
TIKTOKKERS**

Matthias Ausloos

TikTok is enorm. Dat is wel duidelijk. Meer dan een miljard mensen kijkt gemiddeld anderhalf uur per dag naar de videotjes op de app. Alle aspecten van het leven – tot en met religie – zijn er terug te vinden.

Vissen naar mensen op TikTok

De Chinese mobiele applicatie TikTok was sinds haar lancering in 2017 al meermaals onderwerp van controverse: de privacy komt in het gedrang, het platform wordt gebruikt om complottheorieën te verspreiden of zelfs om jongeren te radicaliseren in politieke of levensbeschouwelijke stromingen. In dat kluwen van vermaak, opportuniteit, publiek forum en controverse is ook menig katholiek actief die de app gebruikt om van zijn geloof te getuigen.

Voor een achtste van de wereldbevolking is TikTok een vast onderdeel van hun dagelijkse leven. Vanwege de dreiging van cyberpesten, discriminatie en verslaving werd de app tijdelijk of gedeeltelijk geblokkeerd door de overheden van onder meer Indonesië, Bangladesh en India. Toch is de app voor vele miljoenen mensen een bron van plezier, troost, amusement en verbinding met de wereld en biedt ze hun een platform om allerlei kwesties onder de aandacht te brengen waar dat *in real life* vaak niet mogelijk is op die schaal.

Kluwen van vermaak en controverse

Als een van de nieuwe *agorai* van de geglobaliseerde wereld biedt TikTok een podium voor zowat alle posities, meningen en argumenten. In dat kluwen van vermaak, opportuniteit, publiek forum en controverse is ook menig katholiek actief die ervoor koos om zich op de app in te zetten als geloofsgetuige. En net zoals de Kerk zelf zijn zij enorm divers en internationaal. De absolute topper in de wereld van het katholieke TikTok is de Filipijnse priester Fiel Pareja (@frfielpareja) van het aartsbisdom San Fernando, Pampanga. Dagelijks post hij één of meer video's en hij wordt door maar liefst 2,6 miljoen mensen gevolgd. De Nigeriaanse priester James Anyaegbu (@fr_james_a), die actief is vanuit Schotland, kan rekenen op meer dan 716.000 volgers op TikTok. Zijn enthousiasmerende video's waarin hij danst en zingt om de vreugde van het evangelie te delen, wisselt hij af met filmpjes waarin hij via gebed en bemoedi-

gende woorden steun biedt aan kijkers die het moeilijk hebben. Onder hashtags als #tiktokchretien of #tiktokcatholique zijn video's van vele Franse *influencers* te vinden. Zij hebben soms een klein bereik, met slechts enkele tientallen volgers, maar soms is hun aantal volgers aanzienlijk. Priester Gaspard Craplet (@peregaspardcraplet, 36.400 volgers), dominicaan Paul Adrien d'Hardemare (@frere_paul_adrien, 37.500 volgers), priester Vincent Cardot (@curédetiktok, 73.300 volgers) en priester Matthieu Jasseron (@perematthieu, 1.100.000 volgers) zijn zowat de bekendste voorbeelden. Zij maken video's met uitleg over allerlei theologische onderwerpen, met zang of met beelden uit hun dagelijkse leven als priester.

“Katholieke TikTokers zijn even divers en internationaal als de Kerk.”

Ook religieuze gemeenschappen hebben op TikTok een weg gevonden om mensen te bereiken en hun een inkijk te bieden in hun dagelijkse leven en geloofsleven. Dankzij hun grappige video's veroverden de Karmelietessen van het Goddelijke Hart van Jezus uit Vogelenzang

Wereldwijd raken jongeren geïnteresseerd en geïnspireerd door mensen die op TikTok over hun katholieke geloof getuigen. © Unsplash

in Nederland even het internet in het voorjaar van 2020. Ze slaagden erin meer dan 250.000 volgers te verzamelen op TikTok (@carmeld-cj). De Amerikaanse *Daughters of Saint Paul* (@daughtersofstpaul, 156.500 volgers), een van oorsprong Italiaanse congregatie, bijgenaamd 'Media Nuns', maken wel eens grappige filmpjes over paaseieren of over hoe ze zich haasten om niet te laat te komen voor het gemeenschappelijke gebed. Daarnaast tonen ze in een video de foto's van een twintigtal zusters, jong en oud, met Psalm 139, 13 als bijschrift: "Gij hebt mij in de schoot van mijn moeder geweven" en de inspirerende boodschap: "Zoveel unieke gezichten en verhalen, die allemaal de genade van God weerspiegelen in onze levensreizen."

Driekleurig waterijsje

De broeders van de in 1987 door Moeder Angelica opgerichte congregatie *Franciscan Missionaries of the Eternal Word* (@franciscanmissi-

onaries, 11.500 volgers) leggen in de ene video de heilige Drievuldigheid uit aan de hand van een driekleurig waterijsje, roepen in een ander filmpje op de Catechismus in zijn geheel te aanvaarden in plaats van er slechts stukjes uit te plukken, en laten dan weer zien hoe het met hun tuin gaat. In een reeks korte video's, met op de achtergrond een leuk muziekje, licht broeder Leo allerlei theologische concepten toe aan de hand van dagelijkse voorwerpen: van een speelgoedmobilhome als het tijdelijke leven op aarde onderweg naar de hemel tot gereedschappen als de sacramenten. In andere video's tonen broeders relieken en het heilig Sacrament of geven ze korte homilieën.

In habijt naar baseballwedstrijd

Francisca Casey Cole was al sinds 2011 actief op YouTube met zijn kanaal *Breaking in the Habit* en bereikt daar 264.000 abonnees. Ook hij is met de groeiende populariteit van TikTok

De Karmelietessen van het Goddelijke Hart van Jezus uit het Nederlandse Vogelenzang zijn online zeer actief. Op TikTok hebben ze ruim een kwart miljoen volgers. © rr

Katholieke TikTokers trekken met hun video's over hun geloof miljoenen abonnees aan, verzamelen dito *likes*, doen debatten ontstaan in de commentaarsecties en evangeliseren zelfs.

actief geworden op de app (@caseyofm, 31.300 volgers). Waar hij op zijn YouTube-kanaal video's plaatst die tien minuten tot een halfuur duren en waarin hij allerlei onderwerpen aansnijdt en genuanceerd vragen beantwoordt, maakt hij op TikTok vooral korte, grappige filmpjes. Hij brengt inspirerende verhalen die hij hoorde van gelovigen, toont de juiste manier om de communie te ontvangen, lacht met grappige situaties die ontstaan wanneer hij en een medebroeder in hun habijt naar een baseballwedstrijd gaan kijken, of plaatst een filmpje van de processie van priesters op weg naar de chrischmamis op de tonen van het liedje *Heigh-Ho* uit de Disneyfilm *Sneeuwwitje*.

Op muziek van kazuifel wisselen

Een belangrijk kenmerk van het katholieke TikTok is zijn diversiteit. De digitaal gefaciliteerde globalisering brengt mensen van overal in contact met verschillende meningen, tradities en riten. Elk van de accounts biedt een interessante blik in de diverse achtergronden en geloofslevens van mensen. Carrie Chuff (@carrieelein, 210.000 volgers) is een voormalige kloosterzuster die oosters-katholiek werd. Ze maakt video's over de tientallen iconen die haar huis opluisteren, de Byzantijnse ritus en haar twijfels tussen de roeping tot het monastieke leven en het moederschap, maar evenzeer over het gezinsleven, de planten in haar tuin en dingen die ze beleeft met haar kinderen. Priester Matt Lowry is te vinden op het TikTok-account van het *Newman Center* van de *Northern Arizona University* (@catholic.jacks, 185.000 volgers). Hij post grappige filmpjes waarin hij op muziek wisselt van kazuifels in de liturgische kleuren, zijn favoriete films oplijst of dansjes doet. Daarnaast geeft hij echter ook tips om te bidden en te vasten en levert hij een wekelijkse *'Homily in a minute'*. @thehippiecatholic (27.100 volgers) maakt video's over traditionele katholieke architectuur en kunst, promoot het dragen van een sluier in de kerk als "uitdrukking van heilige vrouwelijkheid", maar gaat in andere video's zwaar in het verweer tegen creationisten en spreekt zich uit voor feminisme in de Kerk en tegen mannen die Bijbelse genderrollen willen herstellen.

Traditionalisme

@altarboy33ad (22.200 volgers) maakt dan weer vooral korte filmpjes die met flitsende beelden op moderne of klassieke muziek de katholieke esthetiek linken aan traditionalisme, ook in doctrine. Vanuit zijn interpretatie van de *Via pulchritudinis* – de weg van de schoonheid – tracht hij te evangeliseren door de aantrekkingskracht van de traditionele leer, liturgie en kunst. Op de woorden "Sometimes all I think about is you" uit het lied *Heat Waves* door Glass Animals (2021) – het is een trend op TikTok om bij dat lied, vaak grappig bedoeld, nostalgische beelden van een persoon te plaatsen – ziet de kijker filmbeelden van de charismatische paus Pius XII. Een andere video toont eerst beelden van een protestantse *worship*-dienst met popmuziek en dans met het opschrift "Worship isn't about you and your feelings" en dan de elevatie van de kelk in de eucharistie met de woorden "It's about God". Hij monteert in een reeks van drie video's beelden van de traditionele Romeinse, Byzantijnse en Armeense katholieke ritussen op het lied *Praise God* van de Amerikaanse rapper Ye (Kanye West). Met slogans

als "Reject the world, embrace Christ" en "Reject modernism, embrace tradition" spreekt hij een groeiende subcultuur onder jongeren aan.

Polemieken

De verschillen binnen de diversiteit roepen behalve bewondering en interesse soms ook discussie op. Zo ging *frère* Paul Adrien al meermaals in op video's van *père* Matthieu, omdat die laatste afweek van de leer van de kerk. Dat leidde dan ook weer tot discussie in de commentaarsectie. En inderdaad: geen video's zonder reacties. Bij bijna elke katholieke video zijn naast de positieve, aanmoedigende en bewonderende reacties ook heel wat vijandige commentaren te vinden. Voornamelijk (Amerikaanse) protestanten, maar ook atheïsten of – zeldzamer – moslims uiten daarin kritiek op het katholicisme. De meest voorkomende onderwerpen zijn de status van Maria, de paus, heiligen en relieken, de communie, hel en vagevuur, abortus en andere bio-ethische onderwerpen. Zo ontrollen zich in de commentaarsecties soms hele apologetische polemieken. Emily (@catholic.converts, 41.000 volgers), zelf bekeerd vanuit het protestantisme, gaat met haar korte, soms ironische video's – al dan niet voorzien van een opgewekt muziekje en een vriendelijke lach – op die strijdpunten in.

“Ook religieuze gemeenschappen hebben op TikTok een weg gevonden om mensen te bereiken.”

Het voordeel van TikTok – snel en speels een boodschap verspreiden – blijkt dan ook meteen het nadeel. Veel video's ontvangen haatberichten of -reacties waarop genuanceerd reageren onmogelijk is. Het account van Amber-Rose Schneider (@thereligioushippy, 100.000 volgers) werd in april 2022 zelfs door TikTok verwijderd. In een YouTube-video vertelt ze hoe ze na haar bekering in 2019 filmpjes over haar geloof begon te posten op TikTok om te evangeliseren, maar dat ze al snel veel haatreacties kreeg en zelfs met moord en verkrachting werd bedreigd. Haar video's werden systematisch – al was dat onterecht en wegens allerlei onzinnige redenen – gerapporteerd aan TikTok. Uiteindelijk werd haar account afgesloten. Ze besloot het niet opnieuw op te starten, maar alleen nog door te gaan op YouTube.

Evangelisatie

Dat alles neemt niet weg dat er veel positiviteit te vinden is rond de katholieke TikTok-video's. Veel jongeren raken geïnteresseerd en geïnspireerd door mensen die oprecht en al dan niet humoristisch over hun geloof getuigen. TikTok en andere sociale media hebben, ondanks de vele nadelen, veel te bieden. Wie al katholiek is, vindt er geloofsverdieping en een kennismaking met de diversiteit van de wereldkerk. En het platform geeft een echte, originele mogelijkheid om jongeren te evangeliseren. III

“Ik ben zelf via social media gelovig geworden”

De secularisering in West-Europa en het grotendeels protestantse karakter van Nederland indachtig, is het niet verbazingwekkend dat katholieke TikTokers in het Nederlandse taalgebied zeldzamer zijn. Toch zijn ze er. De zeventienjarige Romy Kersten uit Nederland is één van hen.

Romy Kersten zit in het laatste jaar van het middelbaar onderwijs (6 VWO). Sinds september 2021 post ze video's over haar geloof op TikTok. Ze heeft daar bijna drieduizend volgers, een aantal dat dagelijks groeit. "Ik ben nu ongeveer tweeënhalf jaar christen", vertelt ze. "Dat is gekomen vanuit een depressie. Ik was topsporter en ik merkte op jonge leeftijd al dat er meer moest zijn in het leven. Zelfs al presteerde ik goed, dat kon niet alles zijn. Ik miste iets. Toen ik vijftien was, heb ik God ontdekt. Daarvoor had ik geen enkele ervaring met de Bijbel of met het geloof. Toen ben ik eerst boos geworden op God. Ik was niet blij met mijn leven. Maar Hij heeft me dan toch geholpen en ik ben christen geworden, zonder naar de kerk te gaan. Ik beleefde mijn geloof gewoon thuis en identificeerde mezelf niet met een bepaalde stroming. In de zomervakantie van 2021 ben ik voor het eerst naar een katholieke kerk gegaan. In de winter daarna heb ik de basiscursus katholiek geloof gevolgd en afgelopen paaswake heb ik het doopsel, de eerste communie en het vormsel ontvangen in de katholieke Kerk."

Waarom ben je begonnen met TikTok-video's te maken over je geloof en wat motiveert je om dat te blijven doen?

"Ik ben zelf via *social media* gelovig geworden en wilde mijn enthousiasme over het geloof kwijt kunnen. Omdat ik er zelf zo gelukkig van werd, wilde ik dat meer mensen dat geluk konden hebben. Mijn mond liep over van Gods vreugde, maar ik kon natuurlijk niet 24/7 tegen alle mensen in mijn omgeving over het geloof praten. Daarom ben ik een jaar geleden begonnen met TikTok. In het begin postte ik heel onregelmatig video's. Ik had andere prioriteiten, waaronder mijn topsport, die nu net op een iets lager pitje staat. Ik ontdekte ook een soort gat in de markt. In Amerika praten heel veel mensen over hun geloof op *social media*, maar in Nederland zag ik dat niet veel. Dat is een belangrijke reden. En ik krijg ook zoveel lieve berichtjes en vragen. Dat doet mij echt goed. Ik heb tenslotte zelf God ontdekt via het internet. Daarom hoop ik dat ik in die zin iets kan betekenen voor meer mensen."

Romy Kersten. © rr

Welke reacties krijg je en hoe ga je daarmee om?

"In mijn directe omgeving waren de reacties in het begin vooral negatief. Alleen de mensen uit mijn persoonlijke kring, mijn beste vrienden, waren positief. Ik wil niet zeggen dat ik gepest werd, dat is een groot woord, maar ik heb toch heel wat vervelende opmerkingen gekregen. Nu is dat gelukkig een heel stuk minder, natuurlijk ook omdat ze zien dat ik ermee blijf doorgaan. Van onbekenden op *social media* begin ik wel steeds meer haatberichten te krijgen, vooral omdat ik katholiek ben. In Nederland zijn zoveel mensen protestants en ze vergeten soms dat de rooms-katholieke Kerk het grootste gedeelte van het christendom uitmaakt. Ik krijg dus wel veel commentaar omdat ik katholiek ben, maar voor de rest valt het gelukkig mee. Het zijn niet echt stekende opmerkingen en de positieve reacties en de geïnteresseerde vragen die ik terugkrijg voor mijn filmpjes, zijn vele malen meer geworden. Daarom zal ik altijd heel positief blijven."

"Je kan niets tegenhouden van wat God voor je in petto heeft. Je moet niet bang zijn om het evangelie te verkondigen, want je zal er nooit spijt van krijgen. Misschien, zoals bij mij, krijg je er veel meer goede reacties op dan je had verwacht." III